

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/354/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116218666
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1116218666.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu JUDr. Zuzany Kučerovej a JUDr. Branislava Krála, v právnej veci žalobcu: D. R., F.. XX.XX.XXXX, T. U. XX, Ž., zast. euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerem, , Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti žalovanej: Slovenská S., W. E. J. J., Ž. F.. Č.. XX, T., o 30.000 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 10. februára 2017 č.k. 6C/54/2016-51, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej sa nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy 30.000 eur a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

2/ V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca bol rozsudkom Vojenského obvodného súdu v Bratislave zo dňa 10.3.1976 sp. zn. To 34/76 v spojení s uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 7.4.1976 sp. zn. To/52/76 uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Tr. zákona a bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní dva a pol roka nepodmienečne. Trest žalobca vykonal v plnom rozsahu od 22.1.1976 do 22.7.1978. Uznesením Vojenského obvodného súdu Bratislava zo dňa 27.8.1992 sp. zn. 4Rtv 99/91 bol uvedený rozsudok zrušený vo výroku o treste, nie vo výroku o vine. Následne rozsudkom z rovnakého dňa bol žalobca odsúdený pri nezmenenom výroku o vine k trestu odňatia slobody na dobu jedného roka s podmieňnym odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Oznámením žalovanej zo dňa 7.4.1994 bol žalobca na podklade uznesenia Vojenského obvodného súdu zo dňa 27.8.1992 odškodnený čiastkou 80.832 Sk. Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 1.12.2014 č.k. 2Nt/19/2014-15 v znení opravného uznesenia zo dňa 20.1.2016 bol žalobca rehabilitovaný v plnom rozsahu. Dňa 9.12.2015 žalobca požiadal žalovanú o dodatočné odškodnenie, a to v rozsahu paušálnej náhrady podľa § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. vrátane valorizácie a náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaná listom zo dňa 28.6.2016 priznala žalobcovi nárok na dodatočné odškodnenie 6,70 eur ako paušálnu náhradu nákladov trestného konania, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuznala. Dňa 6.9.2016 žalobca doručil žalobu na súd. Prvej inštancie

3/ Keďže žalovaný v konaní namietal, že nárok žalobcu je prekludovaný, súd prvej inštancie prednostne riešil, či žalobca nárok uplatnil pred uplynutím 3 - ročnej lehoty plynúcej od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo (§ 24 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb.). Konštatoval, že Vojenský obvodový súd Bratislava uznesením zo dňa 27.8.1992 sp. zn. 4Rtv 99/91 zrušil rozsudok Vojenského

obvodného súdu v Bratislave zo dňa 10.3.1976 sp. zn. To 34/76 vo výroku o treste, nie vo výroku o vine a rozsudkom z rovnakého dňa bol žalobca odsúdený pri nezmenenom výroku o vine k trestu odňatia slobody na dobu jedného roka s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Keďže uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.9.1992 a ide sa o rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest, žalobca mal nárok uplatniť na súde v lehote do 15.9.1995. Keďže žaloba bola doručená súdu až dňa 6.9.2016, neuplatnil si svoj nárok v lehote uvedenej v § 24 ods. 2 druhá veta zákona č. 119/1990 Zb., čím došlo k zániku jeho práva.

4/ Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že aj v prípade, ak by žalobca svoj nárok uplatnil včas, žaloba by bola nedôvodná. Argumentoval tým, že pre osoby, ktoré podľa zákona č. 119/1990 Zb. sú osobami oprávnenými žiadať odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov vo vzťahu medzi nimi a štátom zvláštna právna úprava, bez ohľadu na to, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré sa zákon č. 119/1990 Zb. vzťahuje, sa teda nemožno proti štátu domáhať iných, či ďalších nárokov, ako tých, ktoré tento zákon upravuje. Napriek tomu, že ust. § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice deľby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR. Keďže v danom prípade sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú, podľa všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a špeciálnom (*lex specialis derogat generali*). Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká len za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až po tom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre SR záväzný (t.j. po 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. V prípade žalobcu k zásahu do osobnej slobody došlo dňom 22.1.1976 a tento zásah bol ukončený dňa 22.7.1978 a preto nemožno ustanovenia Dohovoru aplikovať. Súd prvej inštancie uzavrel, že rozsudok ESLP zo dňa 29.5.1997 vo veci Q. I. P. proti G. nemôže byť aplikovateľný pre jeho zjavnú odlišnosť s prejednávanou vecou a odkázal tiež na závery Stanoviska pléna ÚS ČR zo dňa 25.11.2014 sp. zn. Pl. ÚS. st. 39/14 (viď str. 5 ods. 8. napadnutého rozsudku).

5/ O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. Keďže v konaní úspešnej žalovanej trovy konania nevznikli, ich náhradu jej súd prvej inštancie nepriznal.

6/ Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie. Dôvodil, že dňa 27.8.1992 bol rehabilitovaný len čiastočne, k jeho úplnej rehabilitácii došlo až uznesením zo dňa 1.12.2014 v znení opravného uznesenia zo dňa 20.1.2016 a preto nárok uplatnil včas. Má za to, že rozhodnutie o súdnej rehabilitácii zakladá nárok na dodatočné odškodnenie vo všetkých položkách, ktoré doposiaľ odškodnené neboli, pričom § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. uvádza výpočet odškodňovacích položiek len demonštratívne, čo dáva súdu priestor na individuálne zváženie možnosti odškodniť aj tie položky, ktoré nie sú vo výpočte uvedené. K záveru súdu prvej inštancie založenom na Stanovisku pléna ÚS ČR zo dňa 25.11.2014, na podklade podľa ktorého skonštatoval, že ak došlo k zásahu do žalobcových práv pred 18.3.1992, nevznikol mu nárok na náhradu nemateriálnej ujmy, namietol, že k zásahu do jeho práv došlo aj po 18.3.1992, pretože dňa 27.8.1992 bol za ten istý skutok znova uznaný vinným a odsúdeným. Skutočnosť, že trest vykonal už skôr nič nemení na to, že novým odsudzujúcim rozsudkom bolo opätovne zasiahnuté do jeho práv. Žalobca ďalej argumentoval tým, že aj v prípade, ak by povinnosť odškodnenia nevyplyvala priamo z Dohovoru, je možné ju vyvodiť zo zákona č. 58/1969 a zákona č. 119/1990 Zb., ktoré treba vykladať v prospech poškodených.

7/ Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. K odvolacej argumentácii žalobcu uviedla, že žalobca vykonal trest odňatia slobody na základe rozsudku Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 10.3.1976 sp. zn. 1T 34/76 v spojení s uznesením Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne zo dňa 7.4.1976 sp. zn. To 52/76, ktorý bol vo výroku o treste zrušený už uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 27.8.1992 sp. zn. 4Rtv 99/91. Odškodňovacím titulom žalobcu teda bolo už uznesenie z 27.8.1992. Na základe rozsudku Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 27.8.1992 sp. zn. 4Rtv 99/91 žalobca nebol obmedzený na osobnej slobode a nevykonal ani žiaden trest odňatia slobody. Akékoľvek nároky žalobcu v súvislosti s jeho

väznením vznikli už po vydaní rozhodnutia Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 27.8.1992, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že po ich vydaní si žalobca nárok na odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. uplatnil a bol odškodnený v celej dĺžke vykonaného trestu v rozsahu materiálnych položiek tak, ako si svoj nárok žiadosťou zo dňa 5.10.1992 uplatnil. K polemike žalobcu ohľadom nesprávneho právneho posúdenia prejednávanej veci žalovaná poukázala na stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave č. 1/2017.

8/ Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny.

9/ Zo zásady o vzťahu právnej normy všeobecnej a špeciálnej (lex specialis derogat generali) vyplýva, že ak sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej právnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť právnu úpravu všeobecne platnú. Keďže zákon č. 119/1990 Zb. má vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, ako aj k zákonu č. 58/1969 Zb. a k neskôr platnému zákonu č. 514/2003 Z.z. povahu zákona špeciálneho k všeobecnému zákonu, znamená to, že pre osoby, ktoré sú podľa zákona č. 119/1990 Zb. osobami oprávnenými žiadať od štátu odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov zo vzťahu medzi nimi a štátom táto zvláštna právna úprava, bez ohľadu na to, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré zákon č. 119/1990 Zb. dopadá (ako je to i v posudzovanej veci), sa teda nemožno proti štátu domáhať uspokojenia iných alebo ďalších nárokov než tých, ktoré tento zákon upravuje, a to za podmienok a spôsobmi stanovenými týmto zvláštnym predpisom (napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25 Cdo 789/2003, sp. zn. 25 Cdo 334/2002, publikované v Súbore rozhodnutí NS ČR sv. 25 pod č. C 1898, sp. zn. 21 Cdo 3000/99 publikované v Súbore rozhodnutí NS ČR sv. 2 pod č. C 197 a sp. zn. 25 Cdo 14/2003). Keďže v prejednávanej veci sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur (1.000 eur za každý mesiac výkonu trestu odňatia slobody vykonaného od 22.1.1976 do 22.7.1978), je správny záver súdu prvej inštancie, že je treba takýto nárok posudzovať podľa zvláštny právnej úpravy obsiahnutej v tomto zákone. Správny je aj záver súdu prvej inštancie, že hoci je ust. § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. ustanovením s demonštrativným výpočtom, nemožno z neho vyvodiť, že by súd mohol okrem nárokov uvedených v tomto zákone svojim rozhodnutím konštituovať nejaké ďalšie nároky, navyše diametrálne odlišné od zákonom určených. Nad rámec rehabilitačných predpisov nemožno priznať nijaké ďalšie odškodnenie, ktoré platná právna úprava nepozná, a ani súd nemôže zakladať ďalšie hmotnoprávne nároky z titulu náhrady škody (alebo iných). Odvolací súd dodáva, že § 24 zák. č. 119/1990 Zb. odkazuje na zákon č. 58/1969 Zb. len v súvislosti s procesným postupom uplatnenia nárokov z neho vyplývajúcich, nie na hmotnoprávne ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. Keďže zákon č. 119/1990 Zb. žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepriznáva, nemohlo dôjsť ani k jeho preklúzii (zániku) podľa § 24 ods. 2 zákona. Odvolací súd dodáva, že je správny záver súdu prvej inštancie, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemožno v prejednávanej veci vyvodiť ani z čl. 5 ods. 5 Dohovoru a to z dôvodov, ktoré súd prvej inštancie rozviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku (k zásahu do osobnej slobody žalobcu došlo pred tým, ako sa tento Dohovor stal pre Slovenskú republiku záväzným).

10/ Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

11/ O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. a úspešnej žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

12/ Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).